

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1VOBdo/1/2026
Identifikačné číslo spisu:	4404125871
Dátum vydania rozhodnutia:	09.06.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Katarína Pramuková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:4404125871.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veľkom senáte obchodnoprávneho kolégia zloženom z predsedníčky veľkého senátu JUDr. Kataríny Pramukovej a členiek senátu JUDr. Jany Hullovej, JUDr. Beáty Miničovej, JUDr. Miroslavy Janečkovej, JUDr. Ivany Nemčekovej (sudkyňa spravodajkyňa), JUDr. Andrey Moravčíkovej, PhD. a JUDr. Lenky Praženkovej, v exekučnej veci oprávneného Mesto Nové Zámky, so sídlom Hlavné námestie 10, Nové Zámky, IČO: 309 150, proti povinnému JUDr. Ing. Y. T., CSc., nar. XX.XX.XXXX, bytom F., o vymoženie 7 364,67 eur s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Nové Zámky pod sp. zn. 15Er/723/2004, o dovolaní povinného proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre č. k. 9CoEk/7/2024 - 713 z 25. júla 2024, takto

rozhodol:

I. Dovolanie povinného proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre č. k. 9CoEk/7/2024-713 z 25. júla 2024
o d m i e t a.

II. Oprávnenému nárok na náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Nitre (ďalej len „odvolací súd“) uznesením č. k. 9CoEk/7/2024 - 713 z 25. júla 2024 potvrdil uznesenie Okresného súdu Nové Zámky (ďalej len „súd prvej inštancie“) sp. zn. 15Er/723/2004 z 09. apríla 2024 v napadnutom výroku II., ktorým súd prvej inštancie schválil rozvrh výťažku súdneho exekútora z predaja nehnuteľnosti. Odvolací súd považoval odvolacie námietky za neopodstatnené a zhodne so súdom prvej inštancie konštatoval, že rozvrh výťažku z dražby nehnuteľnosti bol rozvrhnutý v súlade so zákonom č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej tiež „Exekučný poriadok“ alebo „EP“).

2. Proti uvedenému uzneseniu odvolacieho súdu podal dňa 22. októbra 2024 povinný (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, v ktorom navrhol, aby dovolací súd zrušil uznesenia súdov nižších inštancií a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania odôvodnil v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej tiež „CSP“). Ďalej uviedol, že podané dovolanie považuje za prípustné aj z hľadiska právnej úpravy

obsiahnutej v Exekučnom poriadku, pričom výslovne poukázal na jeho prechodné ustanovenie § 243h ods. 1, z ktorého vyplýva, že exekučné konania začaté pred 1. aprílom 2017 sa spravidla dokončia podľa predpisov účinných do 31. marca 2017. Preto sa podľa názoru dovolateľa na exekučné konania začaté do 31. marca 2017 nevzťahuje § 202 ods. 4 Exekučného poriadku v znení účinnom od 1. apríla 2017, podľa ktorého dovolanie a dovolanie generálneho prokurátora nie je prípustné. Na podporu ním prezentovaného názoru o prípustnosti dovolania poukázal na totožný právny názor, ktorý zaujal Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“) ako súd dovolací v inej exekučnej veci, v uznesení sp. zn. 4Oboer/39/2017 z 30. augusta 2018.

3. Senát 5O najvyššieho súdu, ktorému táto dovolacia vec pripadla podľa rozvrhu práce najvyššieho súdu na rozhodnutie, v rámci jej prejednávania dospel k právnomu názoru odlišnému od právneho názoru, ktorý bol k otázke prípustnosti dovolania vyjadrený v uznesení najvyššieho súdu sp. zn. 4Oboer/39/2017 z 30. augusta 2018, a preto prijal záver, že vec je potrebné postúpiť na prejednanie a rozhodnutie veľkému senátu obchodnoprávneho kolégia najvyššieho súdu (ďalej tiež len „veľký senát“) uznesením sp. zn. 5Oboer/1/2025 z 27. januára 2026, v ktorom svoj odlišný názor aj odôvodnil (§ 48 ods. 1 CSP).

4. Predkladajúci senát 5O svoj postup odôvodnil tým, že v súvislosti s riešením procesnej otázky, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému je dovolanie prípustné, zastáva opačný právny názor, ako je vyjadrený v dovolateľom citovanom uznesení sp. zn. 4Oboer/39/2017 z 30. augusta 2018, v zmysle ktorého sa na exekučné konania začaté do 31. marca 2017, na základe aplikovania § 243h ods. 1 Exekučného poriadku, nevzťahuje ustanovenie § 202 ods. 4 Exekučného poriadku v znení účinnom od 1. apríla 2017. Podľa opačného názoru, zastávaného predkladajúcim senátom 5O, je ustanovenie § 202 ods. 4 Exekučného poriadku v znení účinnom od 1. apríla 2017 okamžite aplikovateľné v prípade kumulatívneho splnenia dvoch podmienok: a) rozhodnutie, proti ktorému dovolanie smeruje, bolo vydané po uvedenom dni a b) dovolanie bolo podané po uvedenom dni; nakoľko vo vzťahu k opravným konaniam (teda aj k dovolaciemu konaniu), zákon vo svojich ustanoveniach neobsahuje žiadne pravidlo, je potrebné vychádzať z princípu okamžitej aplikability procesných noriem. Preto je prípustnosť dovolania v posudzovanej veci vylúčená na základe ustanovenia § 202 ods. 4 Exekučného poriadku.

5. Z vyššie uvedeného je zrejmé, že došlo k nejednotnosti dovolacích senátov najvyššieho súdu pri prijatí právneho názoru týkajúceho sa otázky (ne)prípustnosti dovolania podaného proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vydaného v exekučnom konaní začatom do 31. marca 2017 za predpokladu, že dovolaním napadnuté rozhodnutie bolo vydané po tomto dátume. Uvedenú nejednotnosť bolo potrebné odstrániť postúpením veci na prejednanie a rozhodnutie veľkému senátu podľa § 48 CSP. Predkladajúci senát 5O za účelom zjednotenia postupu pri riešení tejto procesnej otázky poukázal aj na zhodný právny názor o neprípustnosti dovolania, ktorý bol v iných exekučných veciach k tejto otázke opakovane vyjadrený v rozhodnutiach najvyššieho súdu nasledujúcich po vydaní rozhodnutia sp. zn. 4Oboer/39/2017 (napr. 1ECdo/14/2018, 2ECdo/24/2018, 3ECdo/26/2017, 4ECdo/23/2017, 5ECdo/10/2017, 6ECdo/16/2018, 7ECdo/3/2017, 8ECdo/17/2017, 1Oboer/2/2019, 2Oboer/3/2018, 3Oboer/18/2018, 4Oboer/37/2017, 5Oboer/25/2018) a podporený rozhodovacou praxou Ústavného súdu Slovenskej republiky v rámci prieskumu ústavnosti takých rozhodnutí v exekučných konaniach na základe podaných ústavných sťažností (napr. I. ÚS 259/2018, II. ÚS 185/2018, III. ÚS 276/2018, I. ÚS 74/2019).

6. Veľký senát si postupom podľa § 48 ods. 4 CSP pred rozhodnutím vyžiadaval stanoviská ministra spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej tiež len „minister“), generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej tiež len „generálny prokurátor“) a právnických fakúlt univerzít. Vyjadrili sa minister, generálny prokurátor a právnické fakulty Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici a Trnavskej univerzity v Trnave.

7. Minister spravodlivosti vo svojom stanovisku z 20. apríla 2026, zastáva názor, že „pokiaľ dovolacie konanie (ako aj odvolacie konanie) začalo za účinnosti Exekučného poriadku, ktorý prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu vydanému v exekučnom konaní výslovne vylučuje (§ 202 ods. 4), je podané

dovolenie potrebné odmietnuť podľa § 447 písm. c) Civilného sporového poriadku vo väzbe na § 200 Exekučného poriadku, keďže smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.“ S poukazom na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 185/2018 z 12. apríla 2018, odkazujúce na ústavne konformné závery vyjadrené najvyšším súdom v uznesení sp. zn. 6ECdo/21/2017 z 31. októbra 2017, ako aj s poukazom na doterajšiu prevažujúcu zhodnú rozhodovaciu prax najvyššieho súdu k predmetnej otázke, súladnú s názorom predkladajúceho senátu 5O, minister uviedol, že ak zákon (Exekučný poriadok) neobsahuje k opravným konaniam osobitné pravidlo, má sa vychádzať z princípu okamžitej aplikability procesných noriem.

8. Generálny prokurátor sa vo svojom stanovisku z 20. apríla 2026 s právnym názorom predkladajúceho senátu 5O nestotožnil. Podľa názoru generálneho prokurátora „v súdnej veci sa exekučné konanie začalo pred 1. aprílom 2017, aplikácia ustanovenia § 202 ods. 4 EP je preto vylúčená a otázka prípustnosti dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu sa posúdi podľa ustanovení CSP“. Odpoveď na právnu otázku, pre ktorú bola vec veľkému senátu postúpená, navrhol interpretovať tak, že „prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho senátu v exekučnom konaní, ak sa exekučné konanie začalo pred 1. aprílom 2017 a rozhodnutie odvolacieho súdu bolo vydané po 31. marci 2017, sa posúdi podľa ustanovení CSP; ustanovenie § 202 ods. 4 EP sa neaplikuje“. Generálny prokurátor uviedol, že ak zákonodarcu použil v § 243h ods. 1 EP slová „exekučné konania začaté pred 1. aprílom 2017 sa dokončia podľa predpisov účinných do 31. marca 2017“, mal tým na mysli, že právna úprava účinná do 31. marca 2017 sa bude aplikovať na každú procesnoprávnú skutočnosť, ktorá nastala v dôsledku toho, že návrh na vykonanie exekúcie bol podaný pred 1. aprílom 2017, a to vrátane exekučného konania v štádiu odvolania alebo dovolania. Poukázal na genézu legislatívneho procesu prijímania predmetnej novelizácie Exekučného poriadku (zák. č. 2/2017 Z. z.), svoje výhrady k tomuto procesu a taktiež citoval znenie komentárovej literatúry vydané v krátkom čase po prijatí predmetnej novely, týkajúcej sa aj interpretácie dotknutých ustanovení Exekučného poriadku vo vzťahu k mimoriadnym opravným prostriedkom. Zdôraznil celistvosť exekučného konania, bez interpretačného oddelovania riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov.

9. Právnická fakulta Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici vyjadrením z 21. apríla 2026 zaujala stanovisko korešpondujúce s právnym názorom predkladajúceho senátu 5O, ako reflektujúcim novšiu judikatúru. Podľa právneho názoru fakulty je prechodné ustanovenie § 243h ods. 1 Exekučného poriadku potrebné interpretovať s prihliadnutím na povahu jednotlivých procesných inštitútov, pričom dovolanie, ako mimoriadny opravný prostriedok, má skôr výnimočný charakter na rozdiel od riadnych opravných prostriedkov. Pri systematickom výklade predmetnej právnej úpravy je potrebné vychádzať z toho, že ustanovenie § 202 ods. 4 Exekučného poriadku predstavuje normu procesného práva, ktorá upravuje prípustnosť mimoriadneho opravného prostriedku. Procesné normy sa tradične vyznačujú princípom okamžitej aplikovateľnosti, čo znamená, že sa spravidla uplatňujú aj na prebiehajúce konania, pokiaľ zákon výslovne neustanovuje opak. Ďalej fakulta v stanovisku zdôraznila, že „výklad založený výlučne na jazykovej interpretácii prechodného ustanovenia nemusí dostatočne zohľadňovať systémové a teleologické aspekty právnej úpravy“. Novšiu judikatórnu líniu, ktorá smeruje k aplikácii § 202 ods. 4 Exekučného poriadku aj na prebiehajúce konania, je preto možné považovať „za posun smerom k systematickejšiemu a funkčnejšiemu výkladu procesného práva“. Taktiež vyzdvihla, že ustanovenie § 202 ods. 4 Exekučného poriadku sleduje legitímny cieľ obmedziť nadmerné predlžovanie exekučných konaní prostredníctvom mimoriadnych opravných prostriedkov, pričom „tento cieľ by bol popretý, ak by sa zákaz dovolania nevzťahoval na značnú časť prebiehajúcich konaní“. Výklad prijatý v uznesení sp. zn. 4Oboer/39/2017 je potrebné považovať za prekonaný, keďže neberie dostatočne do úvahy procesnú povahu dovolania a účel legislatívnej zmeny. Preto možno dospieť k záveru, že prípustnosť dovolania v exekučných konaniach začatých pred 1. aprílom 2017 nie je zachovaná a ustanovenie § 202 ods. 4 Exekučného poriadku sa na tieto konania uplatní.

10. Právnická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave v stanovisku zo 6. mája 2026 uviedla, že nesúhlasí s právnym názorom predkladajúceho senátu 5O. Podľa názoru fakulty sú opravné konania súčasťou exekučného konania ako takého. Rozlišovanie na exekučné konanie na jednej strane a opravné konania v exekučnom konaní na druhej strane nemá žiadne logické a racionálne odôvodnenie. „Preto neexistuje

dôvod, aby sa na jednu časť exekučného konania vzťahoval Exekučný poriadok účinný do 31. marca 2017 a na druhú časť Exekučný poriadok účinný od 01. apríla 2017“. Pri polemike v prípade nejednoznačného výkladu právnej úpravy by mali sudy uprednostniť výklad, ktorý neznemožňuje prístup k sudy, ale ho naopak garantuje. K judikátu R 24/2018 fakulta uviedla, že v tomto prípade najvyšší súd v prípade dovolania taktiež vychádzal z úpravy platnej do 31. marca 2017. Poukázala aj na postup ústavného súdu, ktorý v náleze sp. zn. III. ÚS 504/2022 aproboval a sám aplikoval na exekučné konanie začaté v roku 2010 Exekučný poriadok účinný do 31. marca 2017, hoci rozhodoval v roku 2022. Vyjadrila právny názor, že „na exekučné konania začaté do 31. marca 2017 sa vzhľadom na znenie § 243h Exekučného poriadku ust. § 202 ods. 4 Exekučného poriadku v znení účinnom od 1. apríla 2017 nevzťahuje“.

11. Veľký senát po prejednaní veci bez nariadenia pojednávania (§ 177 ods. 1 CSP a contrario v spojení s § 438 ods. 1 CSP) dospel k záveru, že s právnym názorom senátu 50 najvyššieho súdu, vyjadreným v uznesení o postúpení veci veľkému senátu, je opodstatnené sa stotožniť, a to z nasledovných dôvodov:

K povinnosti trojčlenného senátu najvyššieho súdu postúpiť vec na prejednanie a rozhodnutie veľkému senátu, ak existuje rozdielna rozhodovacia prax

12. Veľký senát sa najskôr zaoberal otázkou, či v posudzovanej veci boli splnené podmienky jeho rozhodovania podľa ustanovenia § 48 ods. 1 CSP.

13. Podľa ustanovenia § 48 ods. 1 CSP, ak senát najvyššieho súdu pri svojom rozhodovaní dospeje k právnemu názoru, ktorý je odlišný od právneho názoru, ktorý už bol vyjadrený v rozhodnutí iného senátu najvyššieho súdu, postúpi vec na prejednanie a rozhodnutie veľkému senátu. V uznesení o postúpení veci odôvodní svoj odlišný právny názor.

14. Zo znenia ustanovenia § 48 ods. 1 CSP vyplýva, že rozhodujúcimi predpokladmi postupu podľa tohto ustanovenia sú po prvé existencia právneho názoru, ku ktorému senát najvyššieho súdu dospel pri svojom rozhodovaní, po druhé odlišnosť tohto právneho názoru od právneho názoru už skôr vyjadreného, a po tretie skutočnosť, že skorší právny názor bol vyjadrený v rozhodnutí iného senátu najvyššieho súdu.

15. Účelom ustanovenia § 48 CSP nie je vytvoriť samoúčelný procesný mechanizmus postúpenia veci medzi senátom a veľkým senátom, ale zabezpečiť jednotnosť rozhodovania najvyššieho súdu, a tým aj ochranu princípu právnej istoty. V komentárovej literatúre sa k potrebe zriadenia veľkého senátu uvádza, že „diametrálne odlišné právne posúdenie veci súdom v skutkovo totožných veciach za jednotnej právnej úpravy je v podmienkach materiálneho právneho štátu neakceptovateľné“ (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol.: Civilný sporový poriadok. 2. vydanie. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 217; ďalej len „Komentár“). Práve tomuto následku má zamedziť mechanizmus veľkého senátu.

16. Veľký senát je preto potrebné chápať ako osobitný zákonný nástroj zabezpečenia jednotnosti rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu. Komentár výslovne uvádza, že „rozhodovacia činnosť veľkého senátu má slúžiť na zjednocovanie právnych názorov v prvom rade vnútri Najvyššieho súdu SR, jeho jednotlivých kolégií (...) a na zabezpečenie jednotnosti rozhodovania súdov nižších inštancií“ (s. 222). Zároveň sa v ňom uvádza, že „predloženie veci na rozhodnutie veľkému senátu teda nezávisí od voľnej úvahy trojčlenného senátu Najvyššieho súdu SR“. Povinnosť predloženia veci veľkému senátu je teda zákonným dôsledkom zistenia relevantného právneho rozporu, nie otázkou vhodnosti.

17. Uvedené východisko podporuje aj judikatúra ústavného súdu. Ústavný súd konštatoval, že „nepostúpenie veci veľkému senátu znamenalo v konkrétnych okolnostiach posudzovaného prípadu aj popretie samotného účelu a zmyslu § 48 ods. 1 CSP, pretože nič totiž nebránilo tomu, aby iný malý senát v budúcnosti znova odlišne posúdil spornú právnu otázku, čím by sa iba predĺžil stav právnej neistoty a že autoritatívnym a záväzným spôsobom je totiž možné spornú otázku vyriešiť iba verdiktom

veľkého senátu“ (nález Ústavného súdu SR č. k. II. ÚS 332/2018). Rovnako ústavný súd uviedol, že „zákonná povinnosť zakotvená pre dovolací súd v § 48 CSP nie je viazaná na procesnú aktivitu príslušnej strany v spore, keďže sa týka samotnej podstaty výkonu právomoci dovolacieho súdu ako zjednocovateľa judikatúry“ (nález Ústavného súdu SR č. k. IV. ÚS 273/2021). Z týchto záverov vyplýva, že ustanovenie § 48 CSP treba vykladať tak, aby veľký senát mohol reálne plniť svoju zjednocovaciu funkciu všade tam, kde sa v rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu (jeho jednotlivých senátov) prejavil právny rozpor spôsobilý ovplyvňovať ďalší procesný postup súdov.

18. Rozsah ustanovenia § 48 ods. 1 CSP nemožno obmedziť iba na otázky hmotného práva. V posudzovanej veci ide o otázku procesnú, a to o správnu interpretáciu ustanovenia § 202 ods. 4 Exekučného poriadku v znení účinnom od 1. apríla 2017 v spojení s prechodným ustanovením § 243h ods. 1 Exekučného poriadku, pri posudzovaní prípustnosti dovolania podaného po uvedenom dátume proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vydaného po uvedenom dátume v exekučnom konaní začatom pred uvedeným dátumom.

19. V posudzovanej veci predkladajúci senát 5O identifikoval odlišný právny názor od názoru vyjadreného v uznesení najvyššieho súdu sp. zn. 4Oboer/39/2017, podľa ktorého: „V súlade s prechodným ustanovením § 243h ods. 1 zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti a o zmene a doplnení ďalších zákonov ..., pokiaľ nie je ustanovené inak, sa exekučné konania začaté pred 1. aprílom 2017 dokončia podľa predpisov účinných do 31. marca 2017. Na exekučné konania začaté do 31. marca 2017 sa preto nevzťahuje ani ust. § 202 ods. 4 Exekučného poriadku v znení účinnom od 1. apríla 2017, v zmysle ktorého dovolanie a dovolanie generálneho prokurátora nie je prípustné. V exekučných konaniach začatých do 31. marca 2017 nie je prípustnosť dovolania proti uzneseniu o zastavení exekúcie podľa § 420 C. s. p., ako aj podľa § 421 C. s. p. vylúčená.“ Predkladajúci senát 5O sa od uvedeného právneho názoru odklonil a dospel k záveru, podľa ktorého, ak Exekučný poriadok v novelizovanom znení od 1. apríla 2017 vo vzťahu k opravným prostriedkom (teda aj k dovolaniu) vo svojich prechodných ustanoveniach neobsahuje žiadne pravidlo, je potrebné vychádzať z princípu okamžitej aplikability procesných noriem. Preto dovolanie v (danej) exekučnej veci, podané proti uzneseniu odvolacieho súdu vydanému po 31. marci 2017, v zmysle ustanovenia § 202 ods. 4 Exekučného poriadku prípustné nie je, aj keď exekučné konanie začalo pred 1. aprílom 2017.

20. Za týchto okolností je daný rozpor v právnych názoroch senátov najvyššieho súdu vo vzťahu k posudzovaniu prípustnosti dovolania podaného proti uzneseniu odvolacieho súdu vydanému v exekučnom konaní začatom pred 1. aprílom 2017, ak dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu bolo vydané po uvedenom dni. Veľký senát preto považoval za splnené podmienky pre postup najvyššieho súdu podľa ustanovenia § 48 ods. 1 CSP.

21. Predmetom rozhodovania veľkého senátu je zjednotenie právneho názoru na procesnú otázku založenú na aplikácii a interpretácii noriem procesného práva, či dovolanie, podané proti uzneseniu odvolacieho súdu vydanému po 31. marci 2017 v exekučnom konaní začatom pred 1. aprílom 2017, vzhľadom na znenie ustanovenia § 202 ods. 4 Exekučného poriadku a prechodného ustanovenia § 243h ods. 1 Exekučného poriadku, smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému je dovolanie prípustné. Ide o procesnú právnu otázku spôsobilú opakovane ovplyvňovať rozhodovanie najvyššieho súdu a postup súdov nižších stupňov. Preto patrí do právomoci veľkého senátu podľa ustanovenia § 48 ods. 1 CSP, naplňajúc tak jeho úlohu zjednocovania rozhodovacej praxe najvyššieho súdu.

22. Zjednotenie právnej otázky, pri ktorej vznikol rozpor v právnych názoroch dotknutých senátov najvyššieho súdu, musí byť vykonané rozhodnutím veľkého senátu. Až právny názor veľkého senátu vytvorí záväzné východisko pre ďalší zjednotený postup senátov najvyššieho súdu v obdobných veciach. Vyplýva to priamo z ustanovenia § 48 ods. 3 CSP, podľa ktorého (prvej vety) právny názor vyjadrený v rozhodnutí veľkého senátu je pre senáty najvyššieho súdu záväzný. Tento prístup rešpektuje účel úpravy obsiahnutej v § 48 CSP, ako aj ústavnú požiadavku, aby sporné právne otázky v rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu neostávali ponechané na paralelné a potenciálne rozporné postupy jednotlivých senátov, ale boli autoritatívne a záväzne vyriešené veľkým senátom.

K samotnej právnej otázke

23. Podľa ustanovenia § 200 Exekučného poriadku, na exekučné konanie sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak. Ustanovenia o prostriedkoch procesného útoku, prostriedkoch procesnej obrany, koncentrácii a intervencii sa nepoužijú.

24. Podľa ustanovenia § 202 ods. 4 Exekučného poriadku v znení účinnom od 1. apríla 2017, dovolanie ani dovolanie generálneho prokurátora proti uzneseniu vydanému v exekučnom konaní nie je prípustné.

25. Podľa prechodného ustanovenia § 243h ods. 1 prvej vety Exekučného poriadku k úpravám účinným od 1. apríla 2017, ak tento zákon v § 243i až § 243k neustanovuje inak, exekučné konania začaté pred 1. aprílom 2017 sa dokončia podľa predpisov účinných do 31. marca 2017.

26. Podľa ustanovenia § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

27. Veľký senát vychádza z toho, že pomerne rozsiahla novela Exekučného poriadku vykonaná zákonom č. 2/2017 Z. z. modifikovala spôsobilý predmet dovolania ako jednej z objektívnych podmienok jeho prípustnosti tak, že vylúčila prípustnosť dovolania (ako aj dovolania generálneho prokurátora) voči uzneseniam vydaným v exekučnom konaní. V prechodnom ustanovení vo vzťahu k opravným konaniam, teda ani k dovolaciemu konaniu, však explicitne neurčila žiadne pravidlo. Je preto potrebné vychádzať z princípu jej okamžitej aplikability.

28. V posudzovanej veci z obsahu spisu konkrétne vyplýva, že exekučné konanie začalo dorúčením návrhu na vykonanie exekúcie exekútorovi 16. decembra 2004. Odvolací súd vydal napadnuté uznesenie 25. júla 2024, proti ktorému podal povinný dovolanie 22. októbra 2024. Za tejto procesnej situácie je na posúdenie prípustnosti dovolania potrebné primárne aplikovať ako lex specialis právnu úpravu Exekučného poriadku v znení účinnom od 1. apríla 2017, ktorá prípustnosť dovolania proti uzneseniu vydanému v exekučnom konaní vylúčila. Preto v danom prípade je dovolanie povinného, podané proti uzneseniu odvolacieho súdu z 25. júla 2024 o potvrdení uznesenia exekučného súdu z 9. apríla 2024 o schválení rozvrhu výťažku súdneho exekútora z predaja nehnuteľnosti, procesne neprípustné.

29. Veľký senát mal pri uvedenom závere týkajúcom sa otázky prípustnosti dovolania proti uzneseniam vydaným v exekučných konaniach od 1. apríla 2017 na zreteli, že k interpretácii relevantnej právnej úpravy obsiahnutej v ustanovení § 202 ods. 4 EP, s ohľadom na znenie prechodného ustanovenia § 243h ods. 1 prvej vety EP k úpravám účinným od 1. apríla 2017, existujú v zásade dve odlišné názorové línie. Tieto sú zrejmé z dôvodov rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4Oboer/39/2017 a zo stanovísk generálneho prokurátora a Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave na jednej strane a na druhej strane z odlišných záverov prezentovaných v uznesení sp. zn. 5Oboer/1/2025 o predložení veci veľkému senátu, opierajúcich sa aj o doterajšiu kontinuálnu rozhodovaciu prax najvyššieho súdu, nasledujúcu po vydaní rozhodnutia sp. zn. 4Oboer/39/2017 (napr. 1ECdo/14/2018, 2ECdo/24/2018, 3ECdo/26/2017, 4ECdo/23/2017, 5ECdo/10/2017, 6ECdo/16/2018, 7ECdo/3/2017, 8ECdo/17/2017, 1Oboer/2/2019, 2Oboer/3/2018, 3Oboer/18/2018, 4Oboer/37/2017, 5Oboer/25/2018), v ústavnej rovine odobrenú rozhodnutiami ústavného súdu SR (I. ÚS 259/2018, II. ÚS 185/2018, III. ÚS 276/2018, I. ÚS 74/2019), t. j. právnych záverov aktuálne podporovaných aj v stanoviskách ministra spravodlivosti a Právnickej fakulty Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici.

30. Veľký senát sa priklonil k názorovej línii prezentovanej v už ustálenej novšej judikatúre, ktorú najvyšší súd dlhodobo považuje za interpretačne správnu. Podľa tejto nemožno ustanovenie § 202 ods. 4 EP v znení účinnom od 1. apríla 2017 vykladať tak, že sa prostredníctvom prechodného ustanovenia § 243h ods. 1 EP zachovávajú všetky procesné oprávnenia účastníkov podľa predchádzajúcej právnej úpravy vrátane možnosti podať mimoriadne opravné prostriedky. Takýto výklad totiž neprímerane uprednostňuje samotné slovné znenie prechodného ustanovenia a extenzívne z neho vyvodzuje, že

dokončenie exekučného konania podľa doterajších predpisov zahŕňa aj zachovanie tých procesných inštitútov, ktoré nová právna úprava výslovne vylučuje. Takýto výklad však nezohľadňuje procesnú povahu právnej úpravy dovolania, z ktorej vyplýva mimoriadnosť a výnimočnosť tohto opravného prostriedku, vrátane úpravy jeho prípustnosti (aj) podľa Civilného sporového poriadku, ktorá má (mať) skôr reštriktívny charakter. Pri systematickom výklade dotknutej právnej úpravy je teda potrebné vychádzať z toho, že ustanovenie § 202 ods. 4 EP predstavuje normu procesného práva, ktorá osobitne upravuje prípustnosť mimoriadneho opravného prostriedku. Procesné normy sa tradične vyznačujú princípom okamžitej aplikovateľnosti, čo znamená, že sa uplatňujú aj na prebiehajúce konania, pokiaľ zákon výslovne neustanovuje opak. Prechodné ustanovenie § 243h ods. 1 EP síce stanovuje, že konania začaté pred účinnosťou novely (zákon č. 2/2017 Z. z.) sa dokončia podľa predchádzajúcich predpisov, avšak tento výrok je potrebné interpretovať s ohľadom na povahu jednotlivých procesných inštitútov. Nie každé procesné oprávnenie má rovnaký charakter a intenzitu ochrany, pričom mimoriadne opravné prostriedky, vrátane dovolania, predstavujú nadštandardný zásah do právoplatnosti rozhodnutí a ich prípustnosť je vždy viazaná na výslovné zákonné podmienky. Z tohto hľadiska prechodné ustanovenie § 243h ods. 1 EP nemožno vykladať extenzívne tak, že automaticky zachováva aj prípustnosť mimoriadnych opravných prostriedkov, ktoré boli neskoršou právnou úpravou výslovne vylúčené. Takýto výklad by viedol k neodôvodnenej diferenciacii medzi jednotlivými skupinami konaní a oslaboval by účel legislatívnej zmeny, ktorým bolo zvýšenie efektivity a rýchlosti exekučného konania. Ustanovenie § 202 ods. 4 EP sleduje legitímny cieľ zákonodarcu, obmedziť nadmerné predlžovanie exekučných konaní prostredníctvom mimoriadnych opravných prostriedkov, pričom tento cieľ by bol popretý, ak by sa zákaz dovolania nevzťahoval na značnú časť prebiehajúcich konaní. Tu veľký senát podporne poukazuje aj na samotnú dôvodovú správu k návrhu zákona č. 2/2017 Z. z., podľa ktorej jeho účelom bolo „pripraviť komplexnú úpravu exekučných konaní s cieľom zefektívniť vymáhanie pohľadávok pre veriteľov a zároveň poskytnúť primeranú ochranu základným právam dlžníka a na ten účel ... zaviesť procesné pravidlá umožňujúce rýchlejšiu a funkčnejšiu vymožiteľnosť právom chránených nárokov. ... Nová právna úprava prispieje k zníženiu počtu úkonov súdov v exekučnom konaní, ku koncentrácii konania a prepracovaniu procesných obrán povinného proti exekúcii“ (viď Dôvodová správa, A. Všeobecná časť, cit. podľa systému ASPI - LIT216402SK). Podľa názoru veľkého senátu by výklad dotknutých právnych noriem, založený výlučne na jazykovej interpretácii prechodného ustanovenia § 243h ods. 1 EP, nezohľadňoval systémové a teleologické aspekty predmetnej novelizácie Exekučného poriadku, a preto za správnu považuje interpretáciu uvedenú v uznesení predkladajúceho senátu sp. zn. 5Oboer/1/2025.

31. Veľký senát ďalej uvádza, že týmto rozhodnutím nedochádza k odklonu od judikátu č. R 24/2018. Predmetom posudzovania najvyššieho súdu v skoršom uznesení sp. zn. 6ECdo/15/2017 z 27. septembra 2017, publikovanom v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 2 ročník 2018, pod poradovým č. R 24/2018, bola situácia procesne čiastočne odlišná, keďže v tam posudzovanom prípade sa dovolací súd zaoberal prípustnosťou dovolania podaného z dôvodov vyvodzovaných v zmysle § 421 ods. 2 CSP pre nesprávne právne posúdenie veci, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vydaného do 31. marca 2017, ktorým rozhodol o odvolaní proti uzneseniu exekučného súdu o zastavení exekúcie. Odkaz v odôvodnení rozhodnutia sp. zn. 5Oboer/1/2025 na vyššie uvedený judikát č. R 24/2018 a contrario je prejavom rešpektu k základným zásadám spravodlivého súdneho procesu, k právnej istote a predvídateľnosti práva, pričom je zrejmé, že vo veci sp. zn. 6ECdo/15/2017 dovolanie nebolo odmietnuté podľa ustanovenia § 202 ods. 4 Exekučného poriadku, ale na základe aplikovania ustanovenia § 421 ods. 2 CSP v spojení s ustanovením § 357 písm. a) CSP. V tu posudzovanej procesnej situácii sa rieši prípustnosť dovolania v prípade, že rozhodnutie, proti ktorému dovolanie smeruje, bolo vydané v dobe po nadobudnutí účinnosti zákona č. 2/2017 Z. z., 1. apríla 2017. Právne úvahy a záver najvyššieho súdu vo vzťahu k aplikácii a interpretácii ustanovenia § 202 ods. 4 EP v znení od 1. apríla 2017 pri rozhodovaní vo veci sp. zn. sp. zn. 6ECdo/15/2017 sú však vo svojej podstate zhodné s tými, ktoré vo veci sp. zn. 5Oboer/1/2025 zaujal predkladajúci senát 5O. Ide o záver, podľa ktorého ustanovenie § 202 ods. 4 Exekučného poriadku je v exekučnom konaní okamžite aplikovateľné v prípade, že rozhodnutie, proti ktorému dovolanie smeruje, bolo vydané po 31. marci 2017.

32. Veľký senát len pre úplnosť dodáva, že samotné publikovanie rozhodnutia v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky nemá vplyv na povinnosť trojčlenného (či päťčlenného) senátu najvyššieho súdu postúpiť vec podľa ustanovenia § 48 ods. 1 CSP veľkému senátu a nenahrádza ani prejednanie a rozhodnutie veci veľkým senátom najvyššieho súdu. Zaradenie právoplatného rozhodnutia príslušným kolégiom najvyššieho súdu do Zbierky stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky a rozhodovanie o („živej“) veci veľkým senátom po jej postúpení podľa ustanovenia § 48 ods. 1 CSP, predstavuje odlišné procesné inštitúty stanovené zákonodarcom za účelom zjednocovania rozhodovacej praxe súdov (bližšie pozri Moravčíková, A.: Od ustálenej rozhodovacej praxe k veľkému senátu: o zjednocovaní judikatúry a jej úskaliach po desiatich rokoch civilného sporového poriadku, Košické dni súkromného práva VI., recenzovaný zborník vedeckých prác, Košice, 2026, dostupné na <https://unibook.upjs.sk/sk/>).

33. V tu posudzovanom prípade, v ktorom dovolanie smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu vydanému po nadobudnutí účinnosti zákona č. 2/1017 Z. z. od 1. apríla 2017, sa veľký senát stotožnil s právnym názorom predkladajúceho senátu 5O, ktorý správne uzavrel, že ustanovenie § 202 ods. 4 Exekučného poriadku je v exekučnom konaní okamžite aplikovateľné v prípade, že rozhodnutie, proti ktorému dovolanie smeruje, bolo vydané po 31. marci 2017.

34. Veľký senát podporne poukazuje aj na uznesenie ústavného súdu č. k. I. ÚS 74/2019-16 z 13. marca 2019, predmetom ktorého bola ústavná sťažnosť proti uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 8 ECdo 14/2018 z 27. septembra 2018, odmietajúcemu dovolanie podané proti rozhodnutiu odvolacieho súdu z 13. júna 2017, aplikujúc ustanovenie § 202 ods. 4 EP v znení od 1. apríla 2017. Ústavný súd podanú ústavnú sťažnosť oprávneného odmietol ako zjavne neopodstatnenú, pričom v odôvodnení svojho rozhodnutia poukázal na názor najvyššieho súdu, ktorý „v súvislosti s okamžitou aplikabilitou podľa § 202 ods. 4 Exekučného poriadku viacerými rozhodnutiami (napr. 6 ECdo 3/2017, 6 ECdo 7/2017, 6 ECdo/9/2017 ... a najmä sp. zn. 6 ECdo 15/2017, ktoré bolo uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 2/2018) judikoval, že jej použitie je nevyhnutné, ak sú kumulatívne splnené dve podmienky. Dovolanie musí byť podané (dovolacie konanie začaté) a zároveň rozhodnutie, proti ktorému dovolanie smeruje, mus byť vydané za účinnosti „novej“ procesnej úpravy Exekučného poriadku účinnej od 1. apríla 2017“. Ústavný súd ďalej (v ods. 18) uviedol, že účelom princípu okamžitej aplikability procesných noriem, teda použiteľnosti „nových“ procesných ustanovení na konania začaté a prebiehajúce podľa „starej“ úpravy, je zabezpečiť taký procesný priebeh jednotlivých konaní, ktorý nepripúšťa alternatívne a v dôsledku toho sporné výklady pre časovú pôsobnosť príslušných predpisov alebo jednotlivých ustanovení (II. ÚS 185/2018). Považoval spôsob, akým najvyšší súd odôvodnil aplikovanie „nového“ ustanovenia o dovolaní v Exekučnom poriadku, za ústavne konformný a konštatoval, že „mu nemožno vytknúť vady, ktoré by viedli k porušeniu práv vyplývajúcich z čl. 46 ods. 1 ústavy, prípadne čl. 6 ods. 1 dohovoru“ (ods. 23). Veľký senát si je vedomý toho, že takýto záver ústavného súdu nie je priamou interpretáciou dotknutej právnej úpravy, pričom otázka právneho posúdenia prípustnosti dovolania spadá do výlučnej kompetencie najvyššieho súdu, avšak aj z tohto (ako aj z ďalších vyššie uvedených rozhodnutí ústavného súdu) vyplýva ústavná konformnosť výkladu okamžitej aplikability ustanovenia § 202 ods. 4 EP na posúdenie (ne)prípustnosti dovolania v procesných okolnostiach takej exekučnej veci, akú z hľadiska podaných opravných prostriedkov predstavuje vec tu posudzovaná.

Veľký senát preto uzatvára, že ustanovenie § 202 ods. 4 Exekučného poriadku v znení od 1. apríla 2017 je okamžite aplikovateľné aj v skôr začatom exekučnom konaní, ak ide o dovolanie podané proti uzneseniu vydanému v tomto exekučnom konaní po 31. marci 2017. Dovolanie v exekučnom konaní proti uzneseniu vydanému po 31. marci 2017 nie je podľa Exekučného poriadku v znení účinnom od 1. apríla 2017 prípustné.

35. Veľký senát vec prejednal a meritorne sa vysporiadal s predloženou právnou otázkou, keďže existuje materiálny rozpor právnych názorov, vec rozhodol uznesením, formulujúc právnu vetu, a poskytnúc odôvodnenie, ktorého obsah dáva záväzný výklad rozhodnej právnej otázky. Keďže právny názor vyjadrený v rozhodnutí veľkého senátu je pre senáty Najvyššieho súdu Slovenskej republiky záväzný,

záväznosť tohto právneho názoru následne zabezpečí, že ďalšia rozhodovacia činnosť najvyššieho súdu bude jednotná a predvídateľná.

Zhrnutie právnych záverov a záväzný právny názor veľkého senátu

36. Veľký senát s poukazom na dôvody a závery vyslovené vyššie tak záver o nemožnosti aplikovania ustanovenia § 202 ods. 4 Exekučného poriadku na dovolacie konanie začaté po 31. marci 2017 v exekučnom konaní začatom do 31. marca 2017, pričom dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu bolo vydané po uvedenom dni, formulovanom v uznesení sp. zn. 4Oboer/39/2017 zo dňa 30. augusta 2018, za správny nepovažuje a od neho sa odkláňa. Ak je v rámci exekučného konania napadnuté dovolaním uznesenie odvolacieho súdu vydané po účinnosti novely Exekučného poriadku vykonanej zákonom č. 2/2017 Z. z., tak dovolanie proti takémuto uzneseniu nie je prípustné („ex lege“) podľa ustanovenia § 202 ods. 4 Exekučného poriadku.

37. Najvyšší súd teda zastáva názor, že vyššie uvedená novela Exekučného poriadku vylúčila prípustnosť dovolania voči uzneseniam vydaným v exekučnom konaní. V prechodných ustanoveniach § 243h ods. 1 síce stanovila, že ak § 243i až 243k neustanovuje inak, exekučné konania začaté pred 1. aprílom 2017 sa dokončia podľa predpisov účinných do 31. marca 2017, avšak vo vzťahu k opravným konaniam, teda ani k dovolaciemu konaniu, neurčila žiadne pravidlo. Je preto potrebné vychádzať z princípu jej okamžitej aplikability, a ustanovenie § 202 ods. 4 EP aplikovať aj v exekučných konaniach začatých pred 1. aprílom 2017.

38. Z uvedených dôvodov je v danom prípade dovolanie povinného, podané dňa 22. októbra 2024 proti uzneseniu odvolacieho súdu z 25. júla 2024 o potvrdení uznesenia exekučného súdu z 9. apríla 2024 o schválení rozvrhu výťažku súdneho exekútora z predaja nehnuteľnosti, podľa ustanovenia § 202 ods. 4 EP (lex specialis) procesne neprípustné a najvyšší súd, rozhodujúc vo veľkom senáte, podľa § 447 písm. c) CSP vo väzbe na § 200 EP rozhodol o jeho odmietnutí, tak ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia bez toho, aby sa ďalej zaoberal prípustnosťou dovolania z hľadiska existencie dôvodov podľa úpravy obsiahnutej v § 419 až 423 CSP (lex generalis). Rozhodnutie o náhrade trov dovolacieho konania v prípade odmietnutia dovolania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 CSP).

39. Súčasne veľký senát vyslovuje právny názor, ktorý je záväzný pre senáty najvyššieho súdu (§ 48 ods. 3 CSP), podľa ktorého:

Ustanovenie § 202 ods. 4 Exekučného poriadku v znení účinnom od 1. apríla 2017 je okamžite aplikovateľné aj v skôr začatom exekučnom konaní, ak ide o dovolanie podané proti uzneseniu vydanému v tomto exekučnom konaní po 31. marci 2017.

Dovolanie v exekučnom konaní proti uzneseniu vydanému po 31. marci 2017 nie je podľa Exekučného poriadku v znení účinnom od 1. apríla 2017 prípustné.

40. Rozhodnutie prijal veľký senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 7 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.